

Underlag från Länsstyrelsen Blekinge inför Sveriges genomförande av Agenda 2030

Enligt uppdraget ska respektive myndighet bedöma vilka mål och delmål i agendan som verksamheten har störst inverkan på, nationellt och internationellt. Redovisningen ska innehålla en kort beskrivning av vilka delar av verksamheten som berörs och hur de bidrar till att agendans mål och delmål kan uppfyllas samt en bedömning av om myndighetens verksamhet på området är tillräcklig. Det ingår även att beakta hur jämställdhetsperspektivet kan integreras samt att bedöma om det finns behov av ytterligare åtgärder för att uppfylla agendans mål och delmål.

Eftersom länsstyrelserna i stort sett har samma verksamhet över landet har uppdraget samordnats via de olika nätverk som finns inom länsstyrelsernas breda verksamhet. Det material som samordnats för alla länsstyrelser bifogas som en bilaga till denna skrivelse. Redovisningen i tabellform har bearbetats en del samt att det finns tillägg från Länsstyrelsen Blekinge som är tydligt markerade med en underrubrik. I de fall Länsstyrelsen Blekinge har gjort en annan bedömning av t.ex. om tillräckligt görs så har bokstaven (J/N) strukits under. I detta fall har Länsstyrelsen Blekinge gjort bedömningen utifrån om tillräckligt görs för att delmålet ska kunna uppfyllas till utsatt tid, inte utifrån befintliga resurser.

Övergripande – Blekinge

Länsstyrelsens möjlighet att påverka internationellt är mycket liten. Däremot kan länsstyrelserna agera som en enhet och påverka på nationell nivå. Länsstyrelsen har en stor möjlighet att arbeta med, i stort sett, varje mål i vår region.

Mänskliga rättigheter är grunden till hela Agenda 2030. I varje mål och delmål kommer dessa in. Då de svenska folkhälsomålen i stort också baserar sig på de mänskliga rättigheterna kommer även dessa in i de flesta av målen i Agenda 2030. Jämställdhetsaspekten finns även den med som en röd tråd. Länsstyrelsen i Blekinge beaktar de mänskliga rättigheterna i sitt eget arbete men arbetar mycket blygsamt med att sprida kunskap till andra aktörer. Länsstyrelsen i Blekinge skulle kunna göra mer.

Inom flera mål och delmål finns det tydliga kopplingar till Länsstyrelsens arbete med miljömålen, det regionala och lokala klimatanpassningsarbetet samt energi- och klimatarbetet som Länsstyrelsen samordnar i länet. Dessa arbeten har kopplingar till ett flertal viktiga verksamhetsområden som t.ex. kris och beredskap, samhällsplanering, kulturmiljö och hälsa, som alla har stor påverkan på utvecklingen i samhället, regionalt och lokalt. Länsstyrelsens arbete har betydelse för att utvecklingen ska gå åt rätt håll men vi gör bedömningen att arbetet behöver stärkas ytterligare för att det ska finnas en möjlighet att uppnå flera av delmålen i Agenda 2030.

Allmänt kan sägas att målen i Agenda 2030 och miljömålen är samstämmiga beträffande ambitioner för miljöarbetet och miljötillstånd. I Blekinge bedöms dock inget av de svenska miljömålen kunna nås inom föreskriven tid. Utvärderingen av arbetet med de olika miljömålen visar att det behövs kraftigt ökade insatser, på nationell, regional och lokal nivå. Det behövs ökade resurser även för befintliga uppdrag.

Det finns ett tydligt delmål i Agenda 2030 som saknar motsvarighet i Miljömålen: 6.3 ”... hal-

vera andelen obehandlat avloppsvatten...”. Bräddning från avloppsreningsverk är ett miljöproblem i Sverige. Problemet med bräddningar väntas dessutom öka med ökning av skyfall kopplat till klimatförändringarna. Att integrera delmål 6.3 i miljömålen skulle ge större tryck på att minska bräddningarna. Idag finns inte tillräckliga incitament.

Länsstyrelsen bedömer att uppdraget enligt PBL är tillräckligt för att inrymma målen enligt Agenda 2030. Samtidigt finns det en tydlig brist då PBL bara har genomslag i planering och utformning av *ny bebyggelse*. I strandnära områden vid både kuster, sjöar och vattendrag finns bebyggelse och infrastruktur inom områden med översvänningsrisk samt risker för erosion och skred. PBL kan inte tillämpas på befintlig bebyggelse. Detta problem är inte nytt men behöver hanteras.

En annan viktig fråga inom planeringsområdet som bör lyftas fram är att det saknas ingripande grund för ianspråktagande av värdefull jordbruksmark. För att motverka exploatering av odlingsbar jordbruksmark bör kommunerna uppmuntras att göra en översyn i samband med översiktsplaneringen. Frågan är viktig och skulle behöva ses över för att ge sådan mark ett ökat och tillräckligt skydd.

Sammanställt gemensamt underlag från länsstyrelsernas olika nätverk

Nedan följer länsstyrelsernas gemensamma underlag som har tagits fram via de olika gemensamma nätverk som finns inom länsstyrelsernas verksamhetsområden. Redovisningen i tabellform har bearbetats en del för att göra den mer överskådlig samt att vissa tillägg har gjorts av Länsstyrelsen Blekinge:

Allmänt om Länsstyrelsens möjligheter att verka för Agenda 2030

Länsstyrelserna är statens företrädare på regional nivå och har uppdrag och verksamheter inom fler politikområden än kanske några andra statliga myndigheter. Kärnverksamheten på länsstyrelserna har idag stort fokus på områden som är centrala för Agenda 2030, miljö, mänskliga rättigheter, hållbar utveckling etc. I stort sett samtliga 17 globala hållbarhetsmål och ett stort antal av dess delmål berör länsstyrelsernas verksamhet.

Det finns potential för länsstyrelserna att arbeta mer med flera av delmålen, men detta förutsätter i allmänhet förtydliganden i länsstyrelsernas uppdrag. Inte minst finns potential i mötet mellan de olika dimensionerna av hållbar utveckling – den miljömässiga, sociala och ekonomiska – att hantera konflikter mellan dessa och stimulera synergier.

Miljö

Länsstyrelsen har en lång rad uppdrag inom miljöområdet som berör många mål i Agenda 2030. Uppdragen handlar till exempel om miljöfarlig verksamhet, vattenverksamhet, hantering av avfall, naturvård och skyddad natur. Några av länsstyrelsens verktyg för en bättre miljö är den prövnings- och tillsynsverksamhet som myndigheten bedriver. De flesta av uppdragen syftar till att uppnå de nationella miljömålen.

I arbetet med miljömålen har länsstyrelsen en övergripande och samordnande roll som regional miljömyndighet.

Miljömålen är det mest omfattande nationella målsystemet med generationsmålet, de 16 miljö-kvalitetsmålen, preciseringar och etappmål som i huvudsak siktar mot 2020. Allmänt kan sägas att målen i Agenda 2030 och miljömålen är samstämmiga beträffande ambitioner för miljöarbetet och miljötillstånd. Samtidigt utvecklar målen i Agenda 2030 delar av miljödimensionen som är svagt belysta i miljömålen, framför allt hållbara konsumtions- och produktionsmönster (mål 12 i agenda 2030).

Målen i Agenda 2030 gör också att miljödimensionen av hållbar utvecklingen, som miljömålen syftar till, bättre kopplas till den sociala och ekonomiska dimensionen, vilket är välkommet och nödvändigt om miljömålen ska kunna nås.

Fysisk planering

Fysisk planering i Sverige enligt Plan- och bygglagen (PBL) och infrastrukturlagstiftningen kommer att ha stor inverkan på berörda mål i Agenda 2030 eftersom lagstiftningarna har byggt in ett förhållande till nationella, regionala och lokala mål. Det finns inbyggt i den fysiska planeringens grunduppdrag. Genom lagstiftningen kommer därmed fysisk planering/samhällsplaneringen att ha stor inverkan på målen. Länsstyrelsen har flera olika uppdrag i planeringsprocesserna enligt plan- och bygglagen. Lagstiftningen har tydligt reglerat dessa. Uppdragen skiftar utifrån vilket skede den fysiska planeringen är i. I tidiga skeden ska länsstyrelsen bevaka att alla intressen tillgodoses. I slutet av processen, i beslutsskedet, så bevakar länsstyrelsen genom sin tillsyn endast nationella statliga intressen.

Flertalet av målen i Agenda 2030 kopplar till de allmänna intressen som finns i PBL:s 2 kap. Det är endast målen som riktas mot utvecklingsländerna eller som inte berör mark- och vattenanvändning som t ex mål 4 God utbildning, mål 17. Genomförande och globalt partnerskap som inte kopplar till PBL:s allmänna intressen. Målen i Agenda 2030 kopplar även till portalparagraferna i både PBL och miljöbalken (MB). Planeringen enligt PBL ska syfta till ” .. Bestämmelserna syftar till att, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktig hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer” Vad detta innebär, vilka allmänna intressen som ska främjas och tas hänsyn till och hur sammanvägningen ska ske framgår av 2 kap PBL. Jämställdhetsperspektivet är integrerat i fysisk planering genom att det finns i portalparagrafen.

Allmänna intressen i PBL – människor, miljö och samhälle – kan ha nationell dignitet, vara regionala eller lokala. I tidiga skeden bevakar länsstyrelsen alla intressen medan i beslutsskedet så bevakar länsstyrelsen genom sin tillsyn endast särskilda statliga intressen såsom miljökvalitetsnormer enligt 5 kap MB, riksintressen 3 och 4 kap MB, strandskydd 7 kap MB samt att bebyggelse inte blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion. Den sistnämnda punkten har stor inverkan på flera av målen i Agenda 2030.

Länsstyrelsen bedömer att uppdraget enligt PBL är tillräckligt för att inrymma målen enligt Agenda 2030.

Det finns dock ett stort behov av att tydliggöra länsstyrelsens roll som statlig samordnare – att samordna statliga intressen.

Hållbar regional tillväxt

Länsstyrelsen har i förordning 2007:825 3 § i uppgift att arbeta med regional tillväxt. Regeringen har tagit fram ”En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020” som utgör grunden för arbetet. En annan tydlig uppgift är att samordna de statliga myndigheterna och se till att de tillämpar de regionala utvecklingsprogrammen i sin verksamhet vilket regleras i förordning 2007:713 § 18. Länsstyrelsen har också till uppgift att arbeta med landsbygdsutveckling vilket till stor del sker inom det av EU delvis finansierade Landsbygdsprogrammet.

Genom ovanstående uppdrag har Länsstyrelsen påverkan på flera av målen och delmålen i Agenda 2030 såsom till exempel 5 och 7 men framförallt målen 8 och 9.

Social hållbarhet och jämställdhet

Social hållbarhet handlar om att bygga upp ett samhälle där grundläggande mänskliga rättigheter respekteras. Det innebär också att skapa miljöer och sammanhang där individer kan tillgodogöra sig kunskap, utvecklas och ha god hälsa.

Utgångspunkten är ett rättighetsperspektiv och grunden de mänskliga rättigheterna. Ekonomiska, politiska, sociala och kulturella rättigheter för alla människor är en förutsättning för ett socialt hållbart samhälle.

Länsstyrelsens roll avseende dessa frågor är bland annat att samordna insatser i länet genom samverkan med andra myndigheter och organisationer. Sakområden som länsstyrelsen arbetar med inom ramen för social hållbarhet är mänskliga rättigheter, jämställdhetsperspektivet i sin helhet samt dess underliggande fjärde delmål; våld i nära relationer, därutöver arbetar länsstyrelsen med prostitution och människohandel, integration, samordning och tillsyn alkohol, narkotika, barns rättigheter, tobak och dopning samt personligt ombud.

Länsstyrelsens arbete på regional och lokal nivå är en bidragande faktor till att nå flera av målen i Agenda 2030.

Det finns flera mål där länsstyrelsens verksamhet har en direkt koppling till Agenda 2030, som exempel kan nämnas mål kring jämställdhet, hälsa samt inkluderande samhällen.

För att uppnå både nationella mål inom hållbarhetsområdet samt målen inom Agenda 2030 bedömer länsstyrelsen att arbetet med att lyfta den sociala dimensionen av hållbarhetsarbetet behöver intensifieras.

Länsstyrelsens svar i tabellform

Länsstyrelsen Blekinge har i tabellen gjort en del mindre justeringar i den gemensamma texten. Större tillägg markeras med en rubrik "Blekinge". I vissa fall är även bedömningen ändrad och då är bokstaven (J/N) i så fall understruken. Länsstyrelsen Blekinges bedömning av om tillräckligt görs inom verksamheten har gjorts utifrån om delmålet bedöms kunna uppfyllas inom utsatt tid utifrån den verksamhet som genomförs idag. Några delmål har flyttats in i tabellen då de har bedömts som betydelsefulla att ta med. Då är delmålet markerat med *.

Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer
Mål 1 Avskaffa fattigdom i alla dess former överallt					
1.0*					Länsstyrelsens inverkan på hållbarhetsmål 1 är naturligtvis liten, men länsstyrelsen kan kommunicera generationsmålets ambition om god miljö och hälsa i andra länder och att våra konsumtionsmönster inte ska motverka detta. Därigenom kan länsstyrelsen, regionalt/lokalt och i förekommande fall i internationella samarbeten, verka för hållbarhetsmål 1. Detta bedöms kunna ske mer. Blekinge Fattigdom finns i Sverige. Vi har inget uppdrag att arbeta mot fattigdom med mindre än att det ingår som ett folkhälsomål. Vi berörs genom att ge alla tillgång till våra grundläggande tjänster och att beakta de olika perspektiven (jämförbarhet, barn, tillgänglighet) när vi skapar policyramverk.
1.2	J	N	N	N	Stor inverkan utifrån regeringsuppdragets utformning och det ansvar som ligger på länsstyrelsen.
1.4*	J	J	N	N	Blekinge Inom området har Länsstyrelsens verksamhet som t.ex. granskningsyttrande över översiktsplaner och detaljplaner, bostadssociala aspekter samt mark och vattenanvändningen i lantmäteriarende. Länsstyrelsens grundläggande tjänster har alltså betydelse för det här delmålet. I detta ligger också arbetet med den statliga värdegrunden.

Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer
1.b	J	N	N	J	
Mål 2 Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk					
2.3	J	N	N	J	Då vissa delar av det svenska jordbruket t.ex. mjölkproduktionen har lönsamhetsproblem p.g.a. av sjunkande priser finns en risk för att inte tillräckliga åtgärder görs. Det skulle behövas långsiktiga regionala livsmedelsstrategier för "hållbar matproduktion". Insatserna kopplat till fiske är inte tillräckliga eftersom en privatisering av fiskresursen succesivt införs vilket kan leda till mer storskaligt fiske som enbart har ett företags-ekonomiskt fokus.
2.4	J	<u>N</u>	J	J	<p>Flera av länsstyrelsens uppdrag berör jordbrukssektorn och delmålet, framför allt lantbruk/landsbygd, naturvård, vattenförvaltning, miljöskydd, miljömål, energi/klimat och klimatanpassning. Länsstyrelsens inverkan på ett miljömässigt hållbart jordbruk är främst nationell, men ett mer hållbart svenskt jordbruk kan också inverka positivt på miljö och hälsa i andra länder.</p> <p><i>Länsstyrelsen bedöms kunna göra mer för ett hållbart jordbruk och även för en mer hållbar livsmedelsproduktion. Minskade projektmedel i landsbygdsprogrammet har dock på sistone minskat möjligheten att ta olika initiativ. Länsstyrelsens arbete för hållbar konsumtion, som kommit igång under senare år, föranlett av generationsmålens nya formulering 2010, ger också möjligheter att ta upp livsmedelsfrågan, t.ex. matsvinn och köttkonsumtion. Det saknas ingripandegrund för ianspråktagande av värdefull jordbruksmark.</i></p> <p>Blekinge</p> <p>För att motverka exploatering av odlingsbar jordbruksmark bör kommunerna uppmuntras att göra en översyn i</p>

					samband med översiktsplaneringen. Både dränering och vattenhushållning inom jordbruket behöver utvecklas. Inom verksamhetsområdet Klimatanpassning (kopplat till tillsyn, Landsbygdsprogrammet och naturvård) behöver Länsstyrelsen arbeta för att vattenhushållningen utvecklas eftersom vattenbrist regelbundet uppstår.
Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer
2.5	J	J	J	J	Länsstyrelsen förmedlar inom landsbygdsprogrammet ersättningar i syfte att bevara genetisk variation hos odlade växter och tamdjur (lantraser). I naturvårdsarbetet arbetar länsstyrelsen för biologisk mångfald på olika sätt. Blekinge I Landsbygdsprogrammet arbetar vi även med att kombinera biologisk mångfald med en livsmedelsproduktion.
2.a	J	J	J	J	För att lyckas krävs förtydliganden och efterfrågan av innovation, forskning etc. Ett sätt att lyckas är att etablera arbetsätt inom fonsamordningen på nationell nivå. På internationell nivå finns fonder inom EU som inbjuder till samarbeten över gränserna.
Mål 3 Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar					
3.0					Blekinge Vi bidrar med Regionala ANDT-strategin, Regional överenskommelse om mottagande av nyanlända, regionalt jämställdhetsarbete, TBU (tobaksfria ungdomar i Blekinge), Föräldraskapsstödsstrategin och regional handlingsplan för de personliga ombuden. Genomgående i alla våra områden arbetar vi med att få alla aktörer i länet att samverka med varandra för att få större spridning, mer gedigen förankring och ett mer effektivt resursutnyttjande.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

RAPPORT

9 (35)

2016-08-31

100-1572-16

Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer
3.4	J	N	N	N	Blekinge Frågan beaktas i samband med länsstyrelsens yttrande i detaljplanearbetet samt för infrastrukturärendet. Klimatförändringar ökar problemen med hjärt- och kärlsjukdomar, astma-allergi, lungsjukdomar. Utsatta grupper är särskilt: äldre, småbarn samt sjuka/försvagade kvinnor, män och barn. Länsstyrelsen behöver arbeta med att utveckla verksamhetsområdet Klimatanpassning (med koppling till beredskap och planområdet) eftersom det finns akuta risker för människors liv i samband med värmebölja.
3.5	J	J	N	N	Blekinge Vi bidrar t.ex. med Regionala ANDT-strategin, tillsyn samt projektet TBU (tobaksfria ungdomar i Blekinge)
3.6	J	J	N	N	Blekinge Arbetet sker via väg och järnvägslagen, infrastrukturplanering samt PBL och ger på så sätt ökad säkerhet. Lagstiftningen inrymmer därför hantering av målet.
3.9	J	<u>N</u>	N	N	Detta delmål är en viktig del av länsstyrelsens miljöskyddsarbete, med prövning, tillsyn och tillsynsvägledning. Även i länsstyrelsens uppgifter rörande samhällsplanering och grundvattenskydd är miljöhälsoaspekter viktiga. Flera av de miljömål som länsstyrelsen ska verka för tar upp kemikalier och föroreningar och i miljöövervakningen följer länsstyrelsen vissa av dessa ämnen i miljön. <i>Mycket arbete sker, men potential finns för mer insatser.</i> Inom miljömålsarbetet har flera länsstyrelser börjat arbeta med giftfri vardag, KemI:s uppdrag. Inverkan internationellt av länsstyrelsens arbete är liten. Ett område där länsstyrelsen dock kan påverka är genom upphandling och i förmedling

					<p>av kunskap regionalt och lokalt om hållbar upphandling, där kemikalier i importerade produkter nu uppmärksammas mer.</p> <p>Blekinge</p> <p>Arbetet med detta delmål kommer även in i länsstyrelsens granskningsyttrande i detaljplanering, d.v.s. länsstyrelsens ingripande grunder 11:10 PBL (människors hälsa och säkerhet).</p>
Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer
3.d	J	<u>N</u>	N	N	<p>Blekinge</p> <p>Vädervarningar från SMHI behöver spridas bättre, t.ex. fortsätta användning av checklista värmebölja inom hemtjänst, som eventuellt kan utvecklas och spridas ytterligare. Verksamhetsområdet klimatanpassning (beredskap) behöver utvecklas ytterligare eftersom det finns akuta risker för människors liv i samband med värmebölja.</p>
Mål 4 Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla					
4.0	N	N	N	N	<p>Utbildning och kunskap är viktigt för att nå miljömålen och hållbarhetsmålen. Länsstyrelsen har inget ansvar för utbildning, men kan genom några av sina uppdrag verka för att hållbarhetsfrågorna kommer in mer i utbildningsväsendet regionalt och lokalt. Ett av delmålen tar upp utbildning och hållbar utveckling, se vidare kommentaren till delmål 4.7.</p> <p>Blekinge</p> <p>Inom utbildningsmålen kommer främst integration och jämställdhet in men också Föräldraskapsstöd. Vi bidrar genom att inom integrationsområdet arbeta för tillräckliga utbildningsplatser och nya former av kompetensutveckling och validering av kompetens. Jämställdhetsperspektivet kommer in både genom att verka för en uppmärksamhet om ojämlikheten mellan könen i tillgången på utbildning samt skapandet av</p>

					särskilda insatser för nyanlända kvinnor. Föräldraskapsstöd är en verksamhet som bidrar till kunskap som i nästa generation kan påverka ökade möjligheter till utbildning för båda könen.
4.4	J	N	N	J	

Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer
4.7*	N	N	N	N	Flera länsstyrelser arbetar inom miljömåls- samt energi/klimatuppdragen för miljömål och hållbar utveckling i utbildningsväsendet, genom samarbete med folkbildningsorganisationer, högskolor och även grund- och gymnasieskolor. Kunskapslänken är ett aktuellt offentligt initiativ för ökat fokus på hållbar utveckling i skolan som flera länsstyrelser deltar i. Länsstyrelserna deltar även i den åtgärd om utbildning av barn och unga som initierats genom Miljömålsrådet 2016. I länsstyrelsens uppdrag för regional tillväxt sker också arbete med kompetensutveckling inom miljöområdet. <i>Potential finns att arbeta mer med dessa frågor.</i>
Mål 5 Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt					
5.0					Blekinge Förutom jämställdhetsperspektivet så berörs Integration och Föräldraskapsstöd genomgående. Länsstyrelsens möjlighet att påverka i rätt riktning är stor och vi kan göra mer än vi gör idag (om vi hade mer resurser).
5.1	J	N	N	N	Det finns mycket att utveckla när det gäller arbetet mot diskriminering och stärkandet av mänskliga rättigheter regionalt och lokalt. Blekinge Här kommer både mänskliga rättigheter, jämställdhet och integration in i kombination. Det svåra här är att utbilda nyanlända i hur Sverige ser på dessa områden. Detta är utomordentligt viktigt speciellt för att undvika hedersrelaterat våld. Länsstyrelserna kan göra mycket här men det krävs då mer resurser. Detta måste också samordnas med andra statliga myndigheter såsom MIG och AF men även regionalt. Länsstyrelsens arbets- och förhållningsätt inom arbetet med den statliga värdegrunden är också viktigt.

5.2	J	N	N	N	
5.c	J	J	N	N	

Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer
Mål 6 Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla					
6.0	J	<u>N</u>	N	N	Mål 6 berör länsstyrelsens miljöarbete i hög grad och avser samma frågor som miljö kvalitetsmålen för vatten. Länsstyrelsens roll är myndighetsutövning och olika främjande insatser. Kommunerna är verksamhetsutövare för VA. Vattenförvaltningen är ett stort uppdrag där mycket arbete sker. Arbetet har stor inverkan nationellt, men insatserna kan också inverka på andra länders miljö. Förbättringar och utveckling av arbetet sker kontinuerligt.
6.1	J	<u>N</u>	N	N	Länsstyrelsens verksamhet avser arbete med vattenförvaltning, miljöskydd (tillsyn av vattenverksamheter enligt Miljöbalken, arbete med vattenskyddsområden) samt samhällsplanerings- och miljömålsinsatser för miljö kvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet. Kan också ingå i internationellt samarbete som länsstyrelsen är engagerad i och därigenom inverka internationellt. Blekinge Dricksvattenutredningen visade tydligt på stora behov av ökade insatser. Exempelvis finns stor okunskap om alla miljöfarliga ämnen som inte analyseras i dricksvatten. T.ex. P-FAS som funnits i Kallinges dricksvatten sedan slutet av 1900-talet. Vad det gäller hushåll med enskild brunn visar en nationell screening att endast ca 20% av brunnarna hade tjänligt dricksvatten utan anmärkning. Nästan 35% av brunnarna hade otjänligt dricksvatten.
6.3	J	<u>N</u>	N	N	Länsstyrelsens verksamhet avser arbete med vattenförvaltning, miljöskydd (förorenade områden, tillsyn och tillstånd enligt Miljöbalken, särskilt tillsynsvägledning enskilda avlopp) och andra åtgärder inom miljömålsarbetet för framför allt Giffri miljö, t.ex. utbildning inom upphandling med kemikaliekraav samt kunskapsinsamling ge-

					<p>nom regional miljöövervakning. Kommer även in i samhällsplaneringen. Kan också ingå i internationellt samarbete länsstyrelsen är engagerad i och därigenom inverka internationellt.</p> <p>Blekinge</p> <p>Om vi ska omsätta målsättningen om att halvera andelen obehandlat avloppsvatten som släpps ut till 2030, behöver länsstyrelsens tillsynsarbete utvecklas.</p>
Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer
6.4	J	<u>N</u>	N	N	<p>Länsstyrelsens verksamhet avser vattenförvaltning (framtagande av regionala vattenförsörjningsplaner), miljöskydd, miljömål, samhällsplanering. Kan också ingå i internationellt samarbete länsstyrelsen är engagerad i och därigenom inverka internationellt.</p> <p>Blekinge</p> <p>För att kunna uppfylla delmålet måste prioritering av vattenresurser färdigställas och vattenbesparande åtgärder utformas och drivas.</p>
6.5	J	<u>N</u>	N	N	<p>Länsstyrelsens verksamhet avser arbete med vattenförvaltning och även samhällsplanering.</p> <p>Blekinge</p> <p>Dricksvattenutredningen hanterar enbart dricksvattenförsörjning men borde omfatta även industrins och jordbrukets behov. Det är också nödvändigt att överbrygga administrativa geografiska gränser i vattenförsörjning.</p> <p>Inom verksamhetsområdena Klimatanpassning, vattenförvaltning, miljöskydd och plan måste prioritering av vattenresurser färdigställas och åtgärder utformas och drivas för att delmålet ska kunna uppnås.</p>
6.6	J	<u>N</u>	N	N	<p>Länsstyrelsens insatser avser arbete med vattenskyddsområden, vattenförvaltning, att beakta dessa frågor i samhällsplaneringen och naturvården (skydd av områden, restaurering).</p>

6.b	J	J	N	N	Länsstyrelsens insatser avser arbete med vattenförvaltning och inom detta arbete med lokala vattenråd.
-----	---	---	---	---	--

Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer
Mål 7 Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla					
7.0	J	<u>N</u>	N	N	<p>Länstyrelserna har samordningsansvar för regionalt energi- och klimatarbete. Länstyrelsen kan bidra till samtliga delmål under mål 7 genom detta och andra uppdrag. Länstyrelsen bidrar också genom internationella samarbeten. Påpekas bör dock att det är andra än länstyrelsen som i allmänhet genomför åtgärderna och är verksamhetsutövare, framför allt företag och kommuner.</p> <p>Blekinge Den nya utredningen om Klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige visar att det krävs omfattande satsningar på detta område. Det krävs förstärkning av arbetet inom samtliga delmål.</p>
7.1	J	<u>N</u>	N	N	<p>Länstyrelserna energi- och klimatuppdrag innebär att länstyrelsen med ett långsiktigt perspektiv ska främja, samordna och leda det regionala arbetet med att förverkliga regeringens politik avseende energiomställning och minskad klimatpåverkan. Genomförandet av de regionala strukturfondsprogrammen 2014–2020 är också något länstyrelsen arbetar med inom det regionala tillväxtarbetet. Här inbegrips insatser inom det tematiska området Stödja övergången till en koldioxid snål ekonomi i alla sektorer.</p> <p>Blekinge Insatserna för energiomställning och minskad klimatpåverkan är totalt sett otillräckliga och kan ständigt utvecklas. T.ex. att arbeta för ett tankställe för biogas eller fossilfritt alternativ i varje kommun.</p>
7.2	J	<u>N</u>	N	J	<p>Länstyrelsen ska enligt sitt energi- och klimatuppdrag verka för att öka andelen förnybar energi i länet, särskilt avseende insatser för att uppnå planmässiga förutsättningar inom den nationella</p>

					<p>planeringsramen för vindkraft till 2020.</p> <p>Blekinge</p> <p>Insatserna för en energiomställning och minskad klimatpåverkan är totalt sett otillräckliga och kan ständigt utvecklas.</p>
Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer
7.3	J	<u>N</u>	N	N	<p>Länsstyrelsen ska bedöma hur insatserna har påverkat utsläppen av växthusgas, energieffektivisering och andelen förnybar energi i länet, vilket också bidrar till det globala målet.</p> <p>Blekinge</p> <p>Nej, tillräckligt görs inte. Kommer inte att nå målet med nuvarande utvecklingstakt</p>
7.a	J	J	J	N	<p>Ingen uttalad uppgift för länsstyrelsen. Indirekt kan länsstyrelsens arbete dock stötta detta genom att vi ska arbeta för det regionalt. Erfarenheter i Sverige kan spridas. Det finns ett stort kunnande i Sverige där nya innovationer exporteras. Vissa länsstyrelser är involverade i internationella samarbeten, t.ex. i nätverk för miljöteknik.</p>
Mål 8 Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla					
8.0	J	N	N	N	<p>Trots att det regionala tillväxtansvaret flyttat till regionerna, har länsstyrelsen fortfarande viktiga uppgifter inom detta område. En viktig del är då att verka för miljömässigt hållbar tillväxt och för miljöarbete i näringslivet. Två delmål under mål 8 avser sådana frågor. Vissa länsstyrelser är involverade i internationella samarbeten, t.ex. i nätverk för miljöteknik.</p> <p>Blekinge</p> <p>Inom Integration arbetar vi med regional och kommunal tillväxt via mottagandet av nyanlända. Vi arbetar för samverkan inom regionen för att skapa förutsättningar för nyanlända och asylsökande att så snabbt det går komma i sysselsättning. Vidare är Länsstyrelsen delaktig i regionala satsningar för att</p>

					motverka ungdomsarbetslösheten.
8.1	J	N	J	N	
8.2	J	N	J	N	
8.3	J	J	J	J	

Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer
8.4	J	N	J	N	<p>Det finns många exempel på länsstyrelseinsatser inom olika uppdrag som bidrar till detta delmål, framför allt inom produktion, men på senare år är det alltmer arbete också för hållbar konsumtion. Uppdragen är regionalt tillväxtarbete, energi/klimat, miljömål och miljöskydd. Länsstyrelserna är representerade i det nationella arbetet med 10 YFP. <i>Potential finns att göra fler insatser, inte minst för att integrera miljödimensionen i det regionala tillväxtarbetet.</i></p> <p>Blekinge</p> <p>För att få en hållbar konsumtion i vardagslivet, för att uppnå ett fossilfritt samhälle med låg energianvändning är åtgärderna otillräckliga och behöver utvecklas.</p>
8.6	J	N	J	N	
8.9	J	J	N	N	<p>I flera län är besöksnäringen en stor och viktig näring. Flera länsstyrelser är också involverade i olika insatser för en hållbar turism, ofta i anslutning till regionalt tillväxtarbete. Natur- och kulturturism är ökande och länsstyrelseuppdragen för naturvård och kulturmiljö är då involverade. Det finns också län som stödjer energi- och klimatprojekt med besöksnäringen och då är länsstyrelsens energi- och klimatuppdrag delaktigt. Potential finns för fler insatser. I länsstyrelsens roll ingår t.ex. att ge råd, stöd och vägledning, att bevaka/utöva tillsyn, tillhandahålla planerings- och kunskapsunderlag, samordna staten och att ha tidiga dialoger med kommunerna.</p>
Mål 9 Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.					
9.0	J	N	N	N	<p>Länsstyrelsens miljöverksamhet berörs av målets delar som avser att integrera miljötankande i infrastruktur, industrialisering och innovation. Dessa aspekter tas framför allt upp i delmål 9.4, se</p>

					kommentar under detta delmål.
9.1	J	N	N	J	Insatserna är inte tillräckliga för att nå uppsatta mål. Blekinge Arbetet med en klimatanpassad robust transportinfrastruktur måste fortsätta.
Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer
9.4	J	N	N	N	Genom flera uppdrag (miljöskydd, samhällsplanering, energi/klimat, miljömål) verkar länsstyrelsen för miljömässigt hållbar utbyggnad och renovering av transportinfrastruktur och annan teknisk infrastruktur, såsom VA, fjärrvärme m.m. Det är dock andra offentliga (regioner, kommuner) som är främst ansvariga. Genom tillsyn, prövning verkar länsstyrelsen för miljöanpassning av industriprocesser, men också genom att stimulera företagen till detta genom regionalt tillväxtarbete och miljömålsarbetet. <i>Potential finns till fler insatser.</i> Dessa frågor kan också ingå i de internationella samarbeten som länsstyrelser är involverade i.
Mål 10 Minska ojämlikheten inom och mellan länder					
10.2	J	N	J	N	Vi arbetar aktivt med frågorna kring social hållbarhet och inkludering men samtidigt ökar behovet och efterfrågan. Blekinge Frågorna kommer också in i Länsstyrelsens dagliga arbete och förhållningssätt genom vår värdegrund.
10.7	J	N	J	N	Arbetet behöver utvecklas ytterligare

Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer
Mål 11 Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara					
11.1*	J	N	N	N	<p>Tillagd av Blekinge</p> <p>Gemensam LST-kommentar: Länsstyrelsens uppdrag inom MR som handlar om allas rätt till dräglig bostad och skälig levnadsstandard och en bra livsmiljö. Uppdraget kring inträdet på bostadsmarknaden som betyder att alla människor i alla delar av landet ska ha en god livsmiljö genom en hållbar samhällsplanering och lika möjligheter till inträde på bostadsmarknaden.</p> <p>Blekinge</p> <p>Länsstyrelsen arbetar med att öka möjligheten för svaga grupper att få tillträde till bostadsmarknaden. Framst berörs Folkhälsa, Integration och Jämställdhet. Arbetet går ut på kunskapshöjande åtgärder för kommunerna och i förlängningen privata entreprenörer. Inom planering av nya bostäder i Blekinge finns gruppen för social hållbar utveckling med i referensgruppen för att beakta de sociala aspekterna. Inom Integration arbetar vi för att kunna bosätta nyanlända människor utanför stadskärnan vilket ställer större krav på kollektivtrafiken. Vi arbetar för att inom den regionala samverkan hitta lösningar på detta.</p> <p>Kopplat till klimatanpassning så är det viktigt att befintliga bostäder säkras genom att säkra tillfartsvägar samt teknisk infrastruktur (el och VA) mot risker för skred, erosion och översvämning.</p>
11.2	J	N	N	N	<p>Arbete för hållbara transporter och transportsystem är en viktig fråga för länsstyrelsen inom samhällsplanering i samband med yttrande till Trafikverket och kommunernas detaljplanearbete. Även energi/klimat och miljömålsarbetet kommer in här. Genom myndighetsutövning och aktiv medverkan i olika initiativ och samverkan kan läns-</p>

Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer
					styrelsen verka för transporterens miljömål. Det är regionerna som äger den regionala transportplaneringen och kollektivtrafikfrågan. Det är viktigt att regionalt fortsätta utveckla arbetet för hållbara transporter och här har länsstyrelsen en viktig roll.
11.3	J	N	N	N	Länsstyrelsen kan på olika sätt verka för detta delmål, bl.a. ska länsstyrelsen vägleda kommunerna i samhällsplaneringen och tillhandahålla regionalt underlagsmaterial. Då kan den miljömässiga hållbarheten inbegripas. Urbaniseringen är en stor fråga även i Sverige som påverkar miljön (både i områden som växer och områden som glesas ut). Länsstyrelsens fortsatta engagemang här är viktigt, bl.a. i att visa hur förtätning kan ske miljömässigt hållbart.
11.4	J	N	J	J	Den breda ansatsen till trots är skyddet av enskilda värden och avgränsade miljöer fortfarande i fokus i svensk kulturmiljövård. Även om befintlig lagstiftning har bedömts tillräcklig, och därmed även skall tillämpas i enlighet med de konventioner som har antagits, finns det stora brister i tillämpningen, inte minst inom den kommunala planeringen. Detta har också påpekats i ett antal utredningar och rapporter från såväl Riksantikvarieämbetet, som Naturvårdsverket och Boverket. Stort fokus har också riktats mot avgränsade värden i form av kulturresevat, byggnadsminnens och riksintressen i Länsstyrelsernas arbete med kulturmiljöns värden medan mer generella värden ofta upplevs svåra att hantera i myndighetsutövningen. Arbetet med kulturmiljöns värden har också blivit eftersatt i miljömålssystemet, delvis till följd av resursbrist. Det bör även påpekas att det, parallellt med insatser till exempel för ökad inkludering och samverkan, finns ett mycket stort behov av fortsatt kun-

					<p>skapsuppbyggnad för att kunna uppfylla hållbarhetsmålen. Exempel där det finns stora behov är kulturhistoriska bebyggelsevärden och kulturhistoriska lämningar, till exempel fornlämningar. I kultur- och naturarvsfrågor är länsstyrelsen en av de viktigaste regionala offentliga aktörerna och förfogar över flera olika styrmedel (inom uppdragen för kulturmiljö, naturvård och samhällsplanering). I miljömålssystemet finns många detaljerade mål för natur och kulturmiljö.</p> <p>Blekinge</p> <p>Kopplat till klimatanpassning behöver arbetet med att identifiera, prioritera och skydda prioriterade kulturmiljöer (rapport klimat-kulturmiljö) stärkas och utvecklas.</p>
Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer
11.6	J	N	N	N	<p>Detta delmål avser flera kärnverksamheter på länsstyrelsen (samhällsplanering, miljöskydd, miljömål). <i>Avfallsförebyggande och resurseffektivitet har fått ökad fokus på senare tid och här finns behov och även potential att göra mer regionalt och lokalt. I detta arbete kan länsstyrelsen ha en uppgift.</i></p>
11.7	J	N	N	N	<p>I samhällsplaneringen verkar länsstyrelsen för att det ska finnas grönområden och tätortsnära natur. Dessa frågor kommer också upp i länsstyrelsens relativt nya uppdrag inom friluftsmålspolitiken. <i>Här finns möjligheter att göra mer.</i></p> <p>Blekinge</p> <p>Det finns ett tydligt Folkhälsoperspektiv på delmålet om grönområden. Dock, sett ur ett internationellt perspektiv, har människor som befinner sig i Sverige den största möjligheten till "grön rekreation". Vi har i lagstiftning rätt att vistas i naturen.</p> <p>Inom klimatanpassning: För att hantera värmeböljor, dagvattenvatten, förbättra luftkvalitet samt främja biologisk mång-</p>

					fald och människors välbefinnande behöver länsstyrelsen arbeta mer med gröna infrastrukturplaner.
11.a	J	N	N	N	Länsstyrelsens roll som statlig aktör i regional planering, samordnare av staten på regional nivå och aktör med ansvar att verka för de nationella målen regionalt och lokalt ger en möjlighet att främja dessa kopplingar. <i>Här finns utvecklingspotential.</i> Länsstyrelseuppdrag som berörs är samhällsplanering/byggande (kulturmiljöprogram), miljömål, regional tillväxt och landsbygd/lantbruk.
11.b	J	N	N	N	Genom flera av sina uppdrag (samhällsplanering/byggande, miljömål, energi/klimat, klimatanpassning) kan länsstyrelsen verka för detta delmål. Klimatanpassning lyfts särskilt fram i delmålet och här är länsstyrelsen samordnare regionalt. Blekinge Arbetet med klimatanpassningsarbetet inom krisberedskap samt risk- och sårbarhetsanalyser måste drivas vidare och utvecklas.
Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer
Mål 12 Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster					
12.0	J	N	N	N	Främjande av miljömässigt hållbar produktion ingår sedan tidigare i flera av länsstyrelsens uppdrag, inte minst miljöskydd och regional tillväxt. Främjande av hållbar konsumtion har tillkommit som uppdrag genom generationsmålens tillägg 2010 och flera länsstyrelser arbetar nu mer med denna fråga, framför allt inom ramen för miljömåls- samt energi/klimatuppdragen. <i>Här finns potential att göra mer.</i>
12.1	J	N	N	N	Länsstyrelserna medverkar i arbetet med det tioåriga ramverket och är även representerade i den nationella referensgruppen för detta.

12.2	J	N	N	N	<p>Insatserna inom fisket är inte tillräckliga eftersom en privatisering av fiskemöjligheterna succesivt införs vilket kan leda till storskaligare fiske som enbart har ett kortsiktigt företagsekonomiskt fokus.</p> <p>Myndigheternas insatser i övrigt är tillräckliga men starkt samverkan mellan enheter som behandlar frågor kring miljö, vatten, natur och lantbruk skulle kunna öka effekterna. Länsstyrelsen har flera uppdrag (miljöskydd, samhällsplanering/byggande, naturvård, energi/klimat, miljömål) som bidrar och ännu mer skulle kunna bidra till detta delmål. Frågan om resurseffektivitet ökar nu i betydelse för myndigheternas arbete, bl.a. genom introduktion av begreppet cirkulär ekonomi. Arbetet med grön infrastruktur, som länsstyrelserna arbetar med nu, syftar bl.a. till en hållbar förvaltning av naturen.</p>
12.3	J	N	N	N	<p>Flera länsstyrelser har börjat arbeta med matsvinsfrågan, oftast inom ramen för miljömålsarbetet. Länsstyrelserna deltar också i en åtgärd inom Miljömålsrådet om matsvinn. <i>Här finns behov av att göra mer.</i></p>
12.4	J	J	N	J	<p>Detta delmål tar upp miljöfrågor som hanteras mer utförligt i flera av miljömålssystemets mål, under Giftfri miljö, Frisk luft m.fl. Länsstyrelsen verkar för dessa genom flera uppdrag, framför allt i miljöskyddsarbetet, men även för frivilliga initiativ inom miljömålsuppdraget. <i>Myndigheten skulle kunna höja effekten av projektverksamheterna genom att utveckla arbetet mot särskilda målgrupper, såsom maskinfirmor och andra entreprenörer inom jordbruket.</i></p>
Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer

12.5	J	N	N	J	Avfallsförebyggande är ett område som fått ökat fokus på senare tid och <i>här finns potential för länsstyrelsen att göra mer tillsammans med andra aktörer regionalt och lokalt. Berörda uppdrag är då främst miljömål och miljöskydd. Påpekas bör dock att kommunerna har huvudansvaret för avfallshanteringen. Förutsätter översyn av regelverk. Myndigheternas insatser är alltså inte tillräckliga.</i>
12.7	J	N	N	N	Länsstyrelsen är själv ingen stor upphandlande myndighet jämfört med t.ex. kommuner och landsting. Länsstyrelsen kan dock genom några av sina uppdrag (miljömål, regional tillväxt) främja hållbar upphandling genom samverkan och kompetensutveckling regionalt och lokalt. I Dalarna har länsstyrelsen tagit initiativ till en regional upphandlingsdialog. <i>Samarbete med den nya Upphandlingsmyndigheten och KemI diskuteras nu. Här finns potential att göra mer.</i> Blekinge Upphandlingsdagar kommer att anordnas för flera aktörer i länet med fokus på livscykelanalys.
12.8	J	N	N	N	Detta delmål har beröringspunkter med delmål 4.7, se kommentar för detta. Länsstyrelsen har i flertalet uppdrag inte enskilda medborgare som målgrupp, men ofta är målgruppen andra parter, inte minst kommunerna, som i sin tur har medborgarna som målgrupp. <i>Länsstyrelsen har en roll i delmål 12.8 och den kan också utvecklas, kanske framför allt inom ramen för miljömålsuppdraget.</i>
12.b	J	N	N	J	Detta delmål har beröringspunkter med delmål 4.7, se kommentar för detta. Berörda länsstyrelseverksamheter är regional tillväxt, naturvård, kulturmiljövärd, energi/klimat, miljömål.

Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer
Mål 13 Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser					
13.0	J	<u>N</u>	N	N	Länsstyrelserna har samordningsansvar för det regionala och lokala klimatanpassningsarbetet samt dessutom regionalt energi- och klimatarbete. Länsstyrelsen kan bidra till flera delmål under mål 13 genom dessa och andra uppdrag. Klimatanpassningsåtgärder är det dock främst kommunerna som behöver vidta.
13.1	J	<u>N</u>	N	N	I klimatanpassningsarbetet tar länsstyrelsen fram underlag, sprider kunskap och stöttar kommunerna i omställningen. Länsstyrelserna deltar i nationella och internationella konferenser om klimatanpassning. Länsstyrelsen använder erfarenheter från andra länder som t.ex. Köpenhamnsöversvämningen. Erfarenheter kan spridas till andra länder. Blekinge Arbetet måste stärkas och utvecklas ytterligare både nationellt och regionalt.
13.2	J	<u>N</u>	J	N	Länsstyrelserna har regelbunden kontakt med nationella myndigheter både inom klimat- och energiarbetet och klimatanpassningsarbetet. Länsstyrelsen deltar i framtagande av regionala strategier. 2016 har länsstyrelsen ett regleringsbrevsuppdrag att ta fram planeringsunderlag för klimatanpassning. <i>Berörda myndigheter bör tydligare stödja länsstyrelserna i klimatarbetet.</i>
13.3	J	<u>N</u>	N	J	Länsstyrelserna ska samordna det regionala och lokala klimatanpassningsarbetet samt energi- och klimatarbetet. Länsstyrelsen tar fram underlag, sprider kunskap och stöttar kommuner och andra aktörer i omställningen. Miljömålsuppdraget är också av betydelse för detta delmål. Blekinge Arbetet måste stärkas och utvecklas ytterligare både nationellt och regionalt
Mål 14 Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar ut-					

veckling					
Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer
14.0	J	J	N	J	Miljö kvalitetsmålet Hav i balans samt levande kust och skärgård, som länsstyrelsen ska verka för, täcker upp ambitionerna i detta hållbarhetsmål. Mycket arbete sker inom vattenförvaltningen och andra uppdrag.
14.1	J	<u>N</u>	N	J	Kustlänsstyrelserna arbetar för detta delmål genom EU:s havsmiljöförordning, vattenförvaltningen, arbete med LOVA, avfallsförebyggande arbetet, arbetet med förorenade områden, tillsyn och prövning enligt MB, uppdrag om enskilda avlopp i RB, åtgärder inom miljömålssystemet. Samordningen mellan olika planeringssystem, havsplanering och fysisk planering PBL. Blekinge Arbetet måste stärkas och utvecklas ytterligare både nationellt och regionalt.
14.2	J	<u>N</u>	N	N	Kustlänsstyrelserna arbetar för detta delmål genom arbete med skyddade naturområden, planarbete, havsplanering, restaurering. Blekinge Arbetet måste stärkas och utvecklas ytterligare både nationellt och regionalt.
14.5	J	J	N	N	Kustlänsstyrelserna arbetar för detta delmål genom arbete med skyddade områden (natur, kulturmiljö), havsplanering och samhällsplaneringen.
14.a	J	<u>N</u>	N	N	Kustlänsstyrelserna genomför regional miljöövervakning som tillgängliggörs via VISS och datavärdar och samarbetar med forskningen. Blekinge Vid workshop med fiskeintressen (i arbetet med Blekinges klimatanpassningsplan) var kunskapsbrist en central punkt som lyftes fram – den marina miljöövervakningen vid Länsstyrelsen är otillräcklig och det finns ett stort behov av ökad kunskap om ekosystemet

					och dess känslighet för olika påfrestningsfaktorer.
14.c	J	J	N	N	Insatser sker inom ramen för de särskilda uppdrag länsstyrelser får i anslutning till vattenförvaltningen.

Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer
Mål 15 Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstöringen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.					
15.0	J	<u>N</u>	N	N	<p>Hållbarhetsmål 15 motsvaras av flera miljö kvalitetsmål för olika naturtyper och miljömålet Ett rikt växt- och djurliv. Länsstyrelsens naturvårdsuppdrag är centralt för att bidra till detta mål regionalt och lokalt. Även andra uppdrag bidrar. Länsstyrelsen kan i internationella samarbeten ta upp dessa frågor, t.ex. i samarbetet med Havsmyndigheten och kommunerna i uppdraget Havsplanering</p> <p>Blekinge</p> <p>Miljö kvalitetsmålen inom biologisk mångfald beräknas inte kunna nås – en tydlig signal om att arbetet är otillräckligt.</p>
15.1	J	<u>N</u>	N	N	<p>Länsstyrelsens naturvårdsuppdrag är centralt för att bidra till detta mål regionalt och lokalt. Även andra uppdrag bidrar. Länsstyrelsens nya uppdrag om grön infrastruktur blir också ett viktigt verktyg för detta delmål, liksom tillämpning av ekosystemtjänster. <i>Tydligare statlig samordning och vägledning behövs.</i></p> <p>Myndighetens insatser är inte tillräckliga inom lantbruk. En negativ trend av brukad areal åker och betesmark sedan lång tid visar inga tecken på att brytas. Möjlighet till uppsökande verksamhet inom Landsbygdsprogrammet skulle ge förbättrad effekt.</p> <p>Blekinge</p> <p>Det är också viktigt att frågan beaktas i länsstyrelsens granskningsyttrande i översiktsplanerna</p> <p>Arbetet inom området måste stärkas och utvecklas ytterligare både nationellt och regionalt.</p>

15.2	J	J	N	N	Länsstyrelsens naturvårdsuppdrag är centralt för att bidra till detta mål regionalt och lokalt. Även andra uppdrag bidrar. Länsstyrelsens nya uppdrag om grön infrastruktur blir också ett viktigt verktyg för detta delmål, liksom tillämpning av ekosystemtjänster. Länsstyrelsens granskningsyttrande i lantmäteriärende har också betydelse för delmålet.
Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer
15.3	J	N	N	N	I svensk kontext är delmålet relevant om man vill hävda jordbruksmarkens värde från exploatering. <i>Detta är en fråga länsstyrelsen verkar för i olika uppdrag (samhällsplanering, landsbygd/lantbruk, miljömål) och en fråga som nu får större uppmärksamhet, bl.a. av Miljömålsrådet. Mer insatser kan ske här.</i>
15.4	J	J	N	J	Detta mål avser fjällen och motsvaras i miljömålssystemet av Storslagen fjällmiljö. Länsstyrelsen ansvarar för flera frågor som rör fjällen (naturvård/fjällförvaltning, kulturmiljövård, miljömålsarbete).
15.5	J	N	N	J	Länsstyrelsen arbetar inom naturvården med flera olika insatser, åtgärdsprogram för hotade arter, reservatsbildning m.m. <i>Länsstyrelsen gör vad som är möjligt med de resurser som ges. Att nå detta delmål liksom miljömålen kräver dock stora insatser.</i> Myndighetens insatser inom lantbruk är inte tillräckliga. En negativ trend av brukad areal åker och betesmark sedan lång tid visar inga tecken på att brytas. Den sedan länge pågående trenden med en avfolkande glesbygd, måste brytas för att tillräckligt många miljöer ska kunna skötas.
15.8	J	<u>N</u>	N	J	Frågan om invasiva arter tas också upp i miljömålen och länsstyrelsen har verksamhet inom området (naturvård/tillsyn, vattenförvaltning, samhällsplanering/dp).

					Blekinge Arbetet måste stärkas och utvecklas ytterligare både nationellt och regionalt.
15.9	J	J	N	J	Länsstyrelsens nya uppdrag om grön infrastruktur och ekosystemtjänster syftar till detta. Tillämpliga inom bl.a. naturvård, samhällsplanering och miljömålsarbete. <i>Tydligare statlig samordning behövs. Länsstyrelsen godkänner MKB:ns kvalitet, men det behövs ett tydligare mandat.</i>

Mål och delmål	Stor inverkan nationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (nationellt) J/N	Stor inverkan internationellt? J/N	Verksamhet tillräcklig? (Internationellt) J/N	Kommentarer
Mål 16 Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer					
16.0					Blekinge Till stora delar berörs Länsstyrelsen som myndighet av det här målet. Vi hanterar vår verksamhet rättssäkert, fritt från mutor och bestickning och med en likabehandlingsprincip. Därutöver finns vår myndighet med i den regionala samverkan mot organiserad brottslighet samt har specifik verksamhet mot våld och människohandel.
16.1	J	J	N	N	
16.2	J	N	N	N	<i>När barnkonventionen blir till lag i Sverige kommer det att ställa ytterligare krav på länsstyrelsen och efterfrågan på stöd i dessa frågor kommer att öka från lokal nivå.</i>
16.5	J	J	N	N	
16.6	J	J	N	N	
16.10	J	J	N	N	
Mål 17 Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling					
17.14	J	N	N	N	Länsstyrelsen för inte politik, men för ut regeringens politik och här kan länsstyrelsen verka för goda avvägningar mellan mål och intressen för att nå en hållbar utveckling.
17.17	J	N	N	N	Delmål 17.17 handlar om samverkan och det är idag något centralt i många länsstyrelseverksamheter på miljöområdet att få till bra samverkan eller samhandling, inte minst i miljömålsarbetet.